

Annex D: Recull de poemes i cançons referits a les fonts de Sant Hilari Sacalm

1) Font de Sant Josep (SH056)

La llegenda de la Font de Sant Josep diu que uns pastors que portaven el ramat a la zona, van advertir que els bous s'abeuraven en una font que brollava al torrent que tenia un gust diferent de l'habitual. Un dels bous del ramat, que orinava sang perquè estava malalt del ronyó, es va guarir de forma immediata després de tastar-ne l'aigua. La notícia sobre les virtuts d'aquestes aigües es va escampar ràpidament i va acabar arribant a orelles del Dr. Grivolosa, metge de la vila, que la va començar a receptar a diversos pacients i en va publicar les propietats curatives a les seves memòries l'any 1779, després d'haver-les fet analitzar per primer cop pel Dr. Balcells. Tradicionalment s'ha associat amb la guarició de tota classe de litiasi. La fama d'aquella font, batejada com a font de Sant Josep, també es va escampar fora del poble, amb l'arribada de pacients que s'hi volien guarir in situ, i la distribució de l'aigua a altres parts del territori. Es diu que un dels seus consumidors més cèlebres va ser el mateix Ferran VII, prescrita pel seu metge a causa dels atacs de gota que patia. També l'escriptor, polític i ministre d'ultramar de l'imperi espanyol, Francesc Permanyer, s'hi va referir en els versos «Sant Hilari, Sant Hilari, font de salut i de vida (...)».

La Font Picant també ha sigut objecte de creacions de caràcter popular. En podem trobar un exemple en els *Goigs de Nostra Senyora de Mont-Solí* o en diverses cançons que l'esmenten:

- Goigs de Nostra Senyora de Mont-Solí (Soldevilla, 1991):

(...)

Los malalts que de lluny venen

A péndrer l'aygua picant,

Del mal lo remey entenen

Que de Vos ve dimanant;

Així es que ab alegria

Claman quant passen aquí: etc.

(...)

- Cançó popular antiga (Asmarats, 1916):

Pixaners i pixaneres

que aneu a la Font Picant,

no hi aneu pas a veure l'aigua

sinó per menjar la carn.

Garrotades an el burro,

garrotades i endavant.

Pim, pam.

*Quan l'aigua n'haveu beguda
amb l'esmorzar aneu pensant,
vinga un bon plat de patates
i tres costelles de pam.*

*Garrotades an el burro,
garrotades i endavant.
Pim, pam.*

*Forasters i forasteres
que sempre esteu orinant,
orinant i menjant força,
els anys aneu allargant.*

*Garrotades an el burro,
garrotades i endavant.
Pim, pam.*

- El senyor Ramon (Asmarats, 1916):

*El senyor Ramon
cada any ve a Sant Hilari,
el senyor Ramon
es queixa dels ronyons.*

*Ell va tots els dies
a la Font Picant
i quan ja ha pres l'aigua,
la va passejant.*

*El senyor Ramon
no abandona el negoci
des del telèfon
ell va a donar instruccions.*

*La telefonista
molt amable amb tothom
molt atenta,
posa comunicacions.*

*El senyor Ramon
molt bona vida es dóna
se'n va a donar un tomb
i a dormir quan té son.*

*A fer un xic el burro
cada dia va
fins que sent l'esquella
que el crida a dinar.*

- L'Aigua Picant (Asmarats, 1916):

*Sento en mi una tristesa
des de cinc dies que sóc aquí.
Jo he vingut de Manresa
i tinc un fetge que no és per a mi.*

*M'han dit que prengui l'aigua de Sant Hilari
Que'm serà bo.
L'aigua a mi ja m'agrada,
però me sembla que el vi és millor.*

*Cert que és un bon calmant
pel dolor al fetge,
cert que és un bon calmant,
l'aigua picant.*

*Avui fa quinze dies
que an aquí em trobo
i estic molt bé.
No sé si són manies
però ja no'm sento
dolor de res.*

*Tenia abans desgana
i no menjava quasi bé gens.
I ara tinc tanta gana,
que de tot menjo tranquil·lament.*

*Cert que és un gran calmant
pel dolor al fetge,
cert que és un gran calmant,
l'aigua picant.*

2) Font del Pic (Pico-Pico, SH089)

És esmentada en un poema d'Agustí Torrent Coma (Pladevall i Serradesanferm, 1986):

*No es la Fuente del Pico
un manantial tan vulgar
todo mortal pobre o rico
esta fuente yo le indico
si su salud quiere hallar*

3) Font Vella (SH120)

D'aquesta font se sap que el conegut personatge del poble, en Jaumet del flabiol, va ser el primer venedor d'aquesta aigua. En Jaumet omplia diversos cànirs amb l'aigua de la font i els transportava, mitjançant un carro, al centre del poble, on anunciava la seva arribada mitjançant un flabiol perquè la gent s'hi acostés.

L'any 1899, el poeta Jacint Verdaguer en un viatge que va realitzar fins a Sant Hilari per entrevistar-se amb el bisbe Morgades, es va inspirar a la mateixa Font Vella (i segons sembla ser, de forma improvisada), per plasmar el següent poema, que actualment podem trobar gravat a la pedra de la font:

*Tenia set d'aigua pura
lo meu cor enfebrosit
i enyorava la dolçura
de la deu de l'infinit.*

*Com el raig d'eixa Font Vella
aboqueu vostra canyella
en mon cor que s'esbadella
i em veureu Jesús guarit.*

També inspira dues sardanes: La font Vella de Sant Hilari, composta per Francesc Mas i Ros, i *Idil·li a la font Vella*, de Josep Baró i Güell, guardonada amb el premi «Vicenç Bou».

4) Font del Rector (SH091)

Inspira el següent poema (Pladevall i Serradesanferm, 1986):

*Rector i majordona
venien aquí
no els importa gaire*

*fer un tros de camí,
bé prou que ho sabia
aquell bon Rector
que de les font bones
eixa és la millor.*

5) Font del Sastre (SH097)

Inspira el següent poema (Pladevall i Serradesanferm, 1986):

*Si aneu a la Font del Sastre
no haureu ni senyal ni rastre
de dolença, si en sofriu,
i ab eixa aigua pura i fresca
obtindreu com mel en bresca
la dolçor de tot l'estiu.*

6) Font d'Or (Font Sant Hilari, SH121)

L'any 1959 mossèn Lluís G. Pons, d'Arbúcies, li dedica "Perfums de violeta" (Piernas et al., 2000):

*Tu per tu amb el bell Montseny
i de cara a Sant Hilari
hem vist el que en ideari
pensava un, pensant amb seny;
ara un quadre nou ens empeny
venir a eix cim de Guilleria
on, amb gust, m'hi quedaria
per gosar un nou paradís
de la glòria en sa bellesa
des d'aquí a la mar estesa
amb tan divinal encís.
Bella font, font Sant Hilari,
qui la teva aigua a provar-hi
ve en tan màgic paradís
el sorprèn l'extraordinari
benestar i se m'enaigua
qui al passar-hi
d'aquesta aigua
s'ha d'abstenir
diu: primer morir.*